

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Discursus Prædicabiles, Sive Viridarium Sacrarum Concionum

Paoletti, Agostino

Coloniae, 1677

Pars Prima. Petite, & accupietis.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55660](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55660)

Divus Cyrillus. Si petatis, & oratis, accipietis à Deo gratiam copiam. Et quia desideranti obviare postulatione est necessitata, ego qui silentium exopto, humilissimè illud rogo, & certus sum, quod cum sitis humani, illud mihi non negabitis.

PARS PRIMA.

Petit, & accipietis.

Ratio nil aliud est, quam manifestatio solite voluntatis ei, à quo gratiam obtinere speramus. Hinc definitur, Est ostensio voluntatis nostræ facta ei, à quo impetrare speramus id, quod desideramus. Sed hæc orationis in genere; ac ut sit descriptio est; sed si sermo sit de oratione, de quo in hodierno Evangelio loquitur Christus apud Petrus: illam Divus Thomas sic nobis declarat, Oratio est oris Oratio per quam nostris precibus innotescimus manifestamus. Hæc oratio juxta Divum Patrem Augustinum nil aliud est, quam colloquium cum Deo, si legas, si cum eo agas, si mente recollectus cum eo discurras. Oratio tua mensura est cum Deo, quando legis, Deus tibi loquitur, quando oras, cum Deo loquaris. Hæc adeo est potentis, & tanta potest apud Deum, ut idem sanctus Petrus subnectat, Oratio, si pura est, si casta fuerit, nihil penetrans, vacua non redibit; Si oratio velut moderator ad Deum adhibetur, gratias è caelo potest esse efficaciter effundit. De fonte quodam, qui in regione Alesi in medio quodam lacu reperitur, raram proprietatem Solinus recenset. Totam aquam, quæ ubertim ex illo fonte scaturit, intra illius lacu terminos remanet, ac illo lacu confluit, nec ut necessitas requirit, agris, ac hortis vicinis irrigandis extra derivatur. Experientia itaque eorum magistra iacolas illius loci edocuit, ut dum aquam illam affluere, ac hortos, agros, campos irrigare desiderant, ad illum fontem se conferant, & plethorum melos aeris campos replent. Hanc vero fontem sonus ac si spiritu, lacus verò ac fluctibus, intellectus foret præditus, argento aquæ modulos rependendo, circumquaque de diffundente, præsentia quodam musculis pulsant, quod fuit lacu ille magnus aquas suas extendit, & præsentia quæ irrigare campos suos possunt. Si quandoque molles Deus suos omnium bonorum aquas derivare gratis in se concludat, si nos sceleribus nostris promerui fuerimus, ne in nos effundantur, ad medium aptum, sonum scilicet orationis recurreamus.

Theobaldus Navarra Rex Regnam Fran-

cie Blancam, quæ sub nigredine viduitatis alborum, ac candorem suæ pudicitie prodebat, ardentissimè deprecabar. Et quantum vis omnia tentaret, ut eam in uxorem haberet, tamen eam peti namque ac refragantem est expertus. Sed quid egerit, & quod medium adhibuerit, audite; nonnullos ricos in laudem Regine composuit, & plethra sonora digitis pererrando concentus suaves fidium sonis miscuit. An voti factus sit compos nescio, nec indago. Illud, eos, qui auribus Dei melos orationis infonant, certos esse, quod omnem gratiam, favorem, ac omne bonum imaginabile obtenturi sint, non ignoro. Hic in mentem historia quædam ad eò mita, ut fidem excedere videatur, redit. Tartari sub signis generalis Ducis Cange militantes, dum quadam vice lemitis angustissimis constringerentur, ita ut ex una parte eos cingeret mare, ex altera montes altissimi ac asperissimi, adeoque in aperto vite discrimine ob loci angustiam degerent. Dux us terræ adgenitulari totam noctem precibus, Deum illis ignotum terræ cælique conditorem (erant enim infideles) pulsando transmittentem, præcepit. Novies precibus se dederunt, & ad ortum solis novem palmis mare secessisse, forsitan quia ut diximus, novies orarunt, viderunt. Et tamen erant Tartari, infideles, ac hostes Dei; Nunc à minori ad majus argumentemur. Si hostium Dei oratio tam sit potens, quid non valent orationes amicorum; scripturis id probemus.

6. Deus in obstinatum, ac pertinacem animum Pharaonis, & Egypti, quo populum Dei libertate donare detrectabat, animadvertit. Nunc tenebris, nunc aqua in sanguinem versa, nunc mulcis, nunc voracibus locustis agros devastantibus, sed speciatim ranis tam molestis, ac abominabilibus, quæ in horrore erant Pharaoni, cum plethcebat. Eas ergo sufferre non valens ad Moysen, ac Aaronem, ut Deum quatenus illas oculis suis subtraheret, & usque ad unum dispergeret, rogarent, recurrit. Orate Dominum ut auferat ranas à me, & à populo meo. Huic petitioni Moyses sic Regi respondit. Ut vestra Majestas, quam sit potens Israelitarum Deus agnoscat, mihi tempus assignet, horam pro suo libitu, quâ Deum deprecet, ut manum ultricem contineat, præfigat. Constitue mihi quando deprecor pro te. Ergone Rex precandi horam determinet? Moyses potiori jure, tu tempus Deo gratum, ac opportunum quæretes? & si tempus Deo incommodum, aut horam ei molestam elegeris, ap non metuis, quod

Farinus in hisor. Navar. sub. an. 1253.

Hierom. Drexel.

Exod. i. 81

Exod. 3;

Handwritten notes in the right margin, including the word "licab" and other illegible characters.

quod te repellens in os tibi dicat; *noli mihi molestus esse*; melius diceres, ne ambigas o Rex, ego horam congruam, ac aptam gratia a meo Domino imperanda seligere studebo. Non ait **Exod. 8.** Moyses *constitue mihi quando deprecor pro te*. Nostras ac suas tantum posse preces, ut nullum sit iis tempus praefixum, sed omne tempus apud Deum sit iis propitium, nec Deo esse tempus quo precibus annuat, sed omni tempore, omni hora, omni momento in omni necessitate Deum semper esse paratum, ac promptum demonstrare voluit. Non est tempus, quod Deus petita denegat. **Strabo Fulgens.** *Constituere ait Strabo Fulgens tempus, ut quocumque tempore nos orare volueris, intelligas vim orationis, non verisq; Deum semper paratum ut exaudiat.* Et exhortationem qua hoc mane filius Dei discipulos exhortatur, *petite, observate.* Non determinat tempus, nec ante, nec post prandium, nec matutinum, nec vespertinum, nec diurnum, nec nocturnum quia semper ei vacat, nec sub dubio, sed absolute accipietis, ait. Nostras orationes tantae esse virtutis apud Deum ostendere voluit, *Petite*, quod est ex parte nostra esse congens, si tamen orationem ad Deum miseris obtentionem gratiae esse necessariam, & infallibilem, *Pete*, & accipietis. In omni quippe tempore preces nostrae apud Deum efficaces sunt.

Exod. 8.

Strabo Fulgens.

2. Reg. 2.
4.

7. Qui potentiam orationis virtuti verbi Dei confert, potentiam hujus sanctae virtutis exaggerare videretur; Ast ego in sacris scripturis potentior esse orationem ad divinum animum in sui obedientiam spectandum, quam ipsum verbum Dei, quod alias ex se est omnipotens, usque creatione mundi, ac consecratione Eucharistiae exprimitur, lego. Deus ob scelus Davidis dexteram divinae justitiae, ut subtractione subditorum solio eum exueret, exeruit. Angelum itaque ablegat, qui aeternam infectione mortiferi contagii inficiens, pestilitatem per totum regnum Israeliticum sparsit. Sed Deus, qui in abstractione ipsa est misericordia, compassione erga miseros subditos innocuos motus, Angelo viadici manam coerceret, flagellum coereceret, ne pestilentia sua efficiam audiam infectione sua ulterius serperet, praecipit. *Cessa o Angele, cessa. Misertus est dominus super afflictione, et ait Angelo percutienti populum: iustitiam nunc contine manum tuam.* Haec iustitiam Deus suo ore tulit. Au N. Angelum paruisse credimus ego ex iis, quae facer Textus subdit, quod non, concludo. Post hanc eum praecptionem ore Dei latam David a se visum Angelum flagellate non deliquitatem affir-

mat. Egone Angelus non obediit? mirum mihi videretur. Audite: *ait David ad Dominum, sed quando? cum vidisset Angelum cadentem populum: hic divus Ambrrosius inquit: Si mandatum daret Dominus Angeli ut parceret, quomodo fecerat adhuc Angelus?* Et idem sanctus Doctor respondit: *Es si Dominus vult ignoscere, vult tamen rogari: precibus nostris rogari vult, ut fideles potentiores, ac efficaciores esse verbo Dei, quod est omnipotens, cognoscant.*

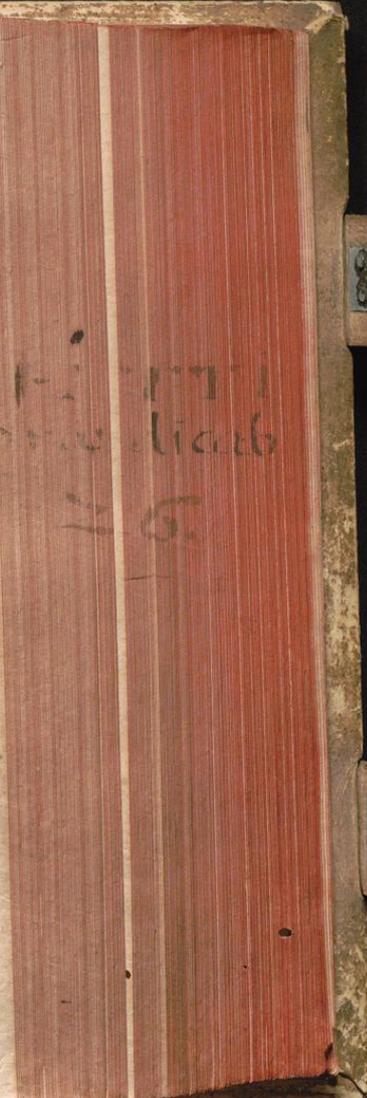
8. Sub metaphora Regis, qui debitorum fauos exacte solvendum accersit in sacro Textu e dno Mathaeo nosse Deus exprimitur. *Et en dilectus est ei unus, qui debebat ei decem milia talenta: sine dilatione absolute debitum ab eo dilui vult, ibi circò modum quaerat, secus omni rigore exacturum dicit.* Verum dum ille impotentiam allegat, ministris suis, ut ipsum, uxorem, filios, ac omnia tam mobilia, quam immobilia viderentur, exhiberet. *Cum autem non haberet unde redderet, iussit eum Dominus ejus venditari, et uxorem ejus, et filios, et omnia quae habebat, et reddi.* Ego hic in dilpationem, num venditio uxoris, filiorum (de qua crudelitatibus non loquor) iuritas vix parastitit, non traho: si quidem cum Abulensi, *quod dicitur hoc esse iniustum, quia homo pro debito non potest venditur, maxime illi qui non contraxerunt debito, tum, affirmare possem; Nihil lectus Reges, licet apices iustitiae servare non tenentur, summi a potestent potestate, & cum nemo sit, qui possit, aut debeat iis contradicere, voluntas ad ius obedientiam declarata executioni mandari debet.* Sed eo minus nostros regios movere, ac iusta perficere regis non video. Non venditur debitor, nec ejus domus, ad hoc ut uxor, & proles vaneant, auditur. Egone praecptiones regis addo sordiditer videtur? Ah: servus medium congruum reperit, ad ejus pedes substeritur, caput iocinat, manus necat, ac c servitorem se thoretorem facit: *erat autem dicens patientiam habe in me, & observata omnia ac precibus servi Rex flexit, decreta annuillata, iusta revocata, omnia pacia delet, data expungit, & debitum decem millium talentorum condonavit.* *Omne debitum dimisit ei.* Si quod recit edixerim, verbum servi potentius esse iusto Regio mihi videretur. Efficacior fuit obsecratio servi, quam mandatum Regis. Ex hoc Deum se esse contrarium, & velle quod potentiores sint nostrae preces ejus praecptis, docere voluisse deduco. Hinc ait sanctus Pater Hieronymus, *Deus dicitur esse qui nullis contra se virtutibus superari potest, nec alicuius precibus vincitur.*

9. Quare vos, sancta illa Domicella sotor
Magdalena, quotam fiduciam in oratione non
collocavit, obsecrat. Lazarum mortuo Christus
cum vix resurrexisset Bethaniam perrexit, Mar-
tha in oculis stillantibus cordis afflic-
tionem ex morte fratris adeo dilecti perdit
haustuim ostentata ei sit obvia, ac salvatori adge-
nuitata, ei, si prius venisset, Lazarum morte ab-
solutam non fuisse, exponit. *Domine si fuisses
hic, frater meus non fuisset mortuus.* Sed & cetera
sunt, in precem patrem compelles, ejus resuscitatio-
nem obtinens. Sed & nunc scio, quia quacun-
que populi a Deo, dabit tibi Deus. Filius Deus eam
sua non neglexit, & spem firmam, quod eum
vix rediturus erat, adiecit: Ne dubites o Do-
mina, frontem exortige. *Resurget frater tuus.*
Nunc replicam Marthae attendit. *Dicit ei Mar-
tha: sed quid replicavit? scio quia resurget in re-
surrectione in novissimo die:* non sum ex his, qui
resurrectionem mortuorum credere nolunt,
hanc enim non voco in dubium, sed antequam
hodie illum resuscitandum mihi persuaserim,
prius ignem fugidum, caelum immobile, terram
instabilem crediderim. o Domicellam incon-
stantem. primo fuit credula, & fidelis. *Quacun-
que populi a Deo, dabit tibi Deus.* Sed postea incredula,
& infidelis *Resurget in novissimo die,* primo
Christi eunctipotentiam fatetur, postea vero il-
lum negat N. Satis difficulter capta hac difficul-
tate mihi videtur, sed si cogitatus Marthae investi-
gatus est proposito nostro elucidatam rem habe-
bit. Domicella haec a Christo potuisse resuscitatum
fratrem, sed per orationem ad Deum
patrem fundentiam, credebatur. *scio quia quacun-
que populi a Deo, dabit tibi Deus:* Sed Christus
aliquo medio orationis eum vitam reddere asserere,
ac promittebat: *Resurget frater tuus,* ac si di-
ceret: Perisudare mihi quidem vis o Magister
mi, resuscitandum fratrem meum absque preci-
bus, sed hoc impossibile iudico. Sed nescis Chri-
stum esse Deum, adeoque eunctipotentem: et
ergo omnipotentia diffidens eum in vitam non
esse per preces revocari posse, credis? imo dicit
Martha *resurget;* sed quomodo? quo medio? si
populi: mediante oratione, sine ipsa quidem
resurget, sed in novissimo die. Quod haec scemina
non multum a vero aberravit, ego ex eo spe-
culato deduco, quod antequam Christus resuscitatum
aggrederetur Evangelista dicit, *Eleva-
vit vocem suam, et quid dicit: Tacita mente ora-
vit Patrem:* bene ego dixi Martha, *resurget,* sed
si populi: ipsemet Christus opinionem Mar-

thae, dum tacita mente oravit Patrem, confirma-
re voluit: ut quanta sint potentiae preces nostrae,
ad id obtinendum, quod a Deo speramus doce-
ret: hinc quidam Sciiprorum, *Mirum sane est, & Didac. de
valde mirum, quod latissimum, & certissimum Celada in
nuncium optatissimum resurrectionis fratris sui su-
pra fororis intelligentiam, & captum foret, si audiret
sine orationis obtinendum.* 545. nu. 4.

10. Orationis efficacia certam eum Deo,
eodem sic volente, ac permittente, congruam vi-
detur. Id ipsum dum acriter in hortu Getsemani
Petrum perstrinxit, docere voluisse, credo.
Hunc non minus amantissimum sui que affe-
ctuosissimum, quam audacem Discipulum gladi-
um exerece reprimenda insolentia causa seivi
Pontificis Malchi, ac eundem ense petere, urque
melius ictum sentiret, auriculam dexteris ad
praeferendum vidit. Auricula praecisa Christus ad
turbas versus, hanc auriculam date inquit, & tu
Malche huc adis, & en auriculam restituit, ac
servum sanat: *Et cum teigisset auriculam ejus, sa-
navit eum.* Deia ad Petrum orationem vertens
verbis amaris, ac acerbis eum verberat. *Converte
gladium tuum in locum suum.* Nunc certamina
nolo, gladium vaginae reconde, & eum, qui
ferro confodit, ferro petere scias. *An putas quia
non possum rogare Patrem meum, & exhibebit mi-
hi modo plusquam duodecim legiones Angelorum?*
Quid tibi necesse est, o Domine precibus a Patre
petere Angelos? an tu non es Deus? ergo Domi-
nus es Angelorum, & absque precibus iis, ut tibi
assistant praecipere potes? Tu ipse an non unice
nuta, unico signo eos in terras ablegare potestatem
habes? cur ergo roges Patrem? si vis unum
cum Patre, Ego & Pater unum sumus, & quidem
in attributis, ac specialiter in eunctipotentia, cur
precibus obsecres Patrem, auctoritatem, quae
non magis, quam tibi competit, ostende. Petro
te velut filium Patris non minus posse, quam
Patrem dic. Si sis Deus, quid opus est rogare Pa-
trem? N. Christum divinam eunctipotentiam
hic usurpare potuisse extra dubium est; sed tam en
ad preces, ad orationem confugere voluit, ut ora-
tionem, ac preces suas esse valentiores, vel saltem
non minus valentes, quam ipsa eunctipotentia,
& Angelos promptius e caelo ad terram ad nu-
tum orationis, quam ad iustionem absolutam
omnipotentiae accursuros, ostenderet. *Ani om-
nipotentia securior est oratio. Et si effractione eum di-
vinitate contendit: prodidit orationis virtutem,
qui ut prona ostenderet Angelica miseria, maluit
nisi rogationis potentia, quam Deitatis imperio, ve-
cap. 10.*

Luc. 22.
Matt. 26.
Matt. 26.

ut si velocius accurrerent castra caelestia roganti ut homini, quam ut numini tunc iubenti.

11. Divus Clemens Alexandrinus orationis proprietatem esse, quod dominatur, affirmat, *Oratio dominans*: hoc est imperat, & precipiendo obedientiam acquirit. Ergone cum, qui rogat Deum, Deo ad nutum domini, eique imperare, ac obedientiam nancisci dicemus? ego hoc asserere non audeam, nisi alius his verbis, *Planè hæc est pia orationis ambitio, & ambitiosa orationis officiosus factus, scilicet Deum habere obsequentem huiusmodi precibus, mihi aniam præbisset.* Et oratio mihi adeo imperiosa videtur, ut ipsemet Deus, nec ungue lato ab ejus jussis declinet. Josue cum quinq; Regibus Amorrhæis dimicabat, cursus velox Solis illi gloriam palmæ præcedere videbatur. Declinatione Solis ruinæ nullam restaurationem Amorrhæi sperabant. Josue ergo ut solem nimis agili cursu declinantem, ac occasu suo noctem inducentem vidit, oculis in caelum jactis imperiosè Soli cursum itineris sui susteret, præcepit. *Sol contra Gabaon no movearis.* Nunc quid evenit? an Sol stetit? quodcumque aliud credibile mihi videtur; Et tamen narrat sacer textus: *Stetit sol in medio caeli.* O magnum stuporem! ergone sol hæret, nec gressibus giganteis immensum suum iter profectur? an N. à sole, vocem, & jussa Josue audita credimus? sed quomodo, si lapidibus in seorsibi- lior sit? & esto auditu fuisset præditus, nihilominus cum ne decretum infringeret divinum, quo perpetuare cursum debet, obediturum fuisset incredibile mihi videtur. Verum sacer textus particularitatem quandam, quæ magnam secum consequentiam trahit, recenset. *Audire: Stetit sol obediens Domino voci hominis.* Sol Deo sic clarè mandante stetit, & ille Deus, cui omnes creaturæ reverenter obedire debent, orationi, ac linguæ Josue paruit; *Obediente Domino voci hominis*; & planeta ille luminosus, non obstante decreto, quo cursus interpolatè cunctissimos prosequi debuit, potius ad nurus Josue orantis, quam ad Dei præcipientis voluntatem sibi hæreadum duxit. Hoc forsitan Clemens Alexandri- nus verbis præfatis; *Oratio dominans* inferte voluit. Rex planetarum dominabatur, quando stetit in medio caeli, & ipse Deus ejus dominium permisisse videtur. *Obediente Deo voci hominis.* Hinc ego consequentiam infero: Ergo Josue ro- gando jubet, & supplicando imperat, & oratio ab homine, ferè imperium est Deo. Vel dicam cum Sal- viano, *quamvis in quod dicit, divinus aures in præ-*

cibus esse justorum, non audientia tantum Dei, sed quadam quasi obedientia designatur. Josue ergo medium magis proportionatum ad prologum, dum diem, intermedium solem, ac Deum sibi labo- riciadam, repente non porit.

12. Et dicit, quod oratio impossibile in possi- bile mutari, potest, nisi notius cum esse medium efficacè impossibilitatem in necessitatem insal-ubilem transformandi, asserere velimus. Magnus Isaac quadragesimum agebat annum, dum Re-becca filia Baluelis Syri e Melopotamia, quæ ob infœunditatem cum eo viginti annos sine prole transegerat: *Concipere non poterat cum stetit enim ea per viginti annos, ait Abulensis.* Deum Deus partu Gemellorum eam solam pol- luit. *Dominus dedit conceptum Rebecca:* sed in cretæ matris in campum matris mutantes, quæpote obscuro illo carcere prodire, certabant. *Colla- bantur in utero ejus parvuli, huc tantum ei videri- bat cruciatum, ut viscera sibi crepare putaret, inde impatiens, ac si favorem sibi collatum deple- raret, pro gratiis rependendis dicebat: Si sermone futurum erat, quid necesse fuit concipere? In hoc mundo gratiæ non nisi morte mitti concedi videntur. Deus me fecundavit, sed utrum et dimicatione gemellorum martyro torquet sen- tio. Ac demum subnectit: *Quid necesse fuit concipere?* O Rebecca qualia hæc sunt verba? quis hic modus loquendi necesse fuit? an partus eius fuit necessarius? contrarium est verbum, si erat sterilis, necesse fuit te non parere, cum id impos- sibile sit feminæ infœundæ. Ergo si conceptus, nescio (an dicam infelicitas, ac cæcus) potius dicere, *quid contingens fuit concipere?* debebat. Præterea quod viribus naturæ est impossibile, si virtute divinâ redigatur ad actum non ratione necessarium, quia sterilis impossibile est parere, non necessarium judicari debet. Unde ergo oratio- talis necessitas? ego sanè hanc necessitatem ex quodam antecedeat, scilicet oratione ma- triti sui Isaac, deduci credo: *Deprecatu quæ est Isaac Dominum pro uxore sua, eo quod esset sterilis: qui exaudivit eum & dedit conceptum Rebecca.* Hinc oratio non solum impossibile possibile, nec illi- rium fecit. *Quia necesse fuit concipere?* Speculatio- cujusdam docti expolitrosi modernæ est, qui sic ait: *Quod natura impossibile est præcari oratione, dicitur omnipotentia, non tantum possibile, sed etiam nec- cessarium redditur.**

13. Et quid mediante oratione à Deo non impetatur? si infirmitate opprimamini, ac

Josue. 20. 7. 12.

Salv. Lib. 1. 2. 1. 2.

